

Boda László

Inigó fordulása

Egy megtérés drámája három képen

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

BODA LÁSZLÓ
INIGÓ FORDULÁSA

EGY MEGTÉRÉS DRÁMÁJA HÁROM KÉPBN

Impresszum

Boda László
Inigó fordulása
Egy megtérés drámája három képben

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció egy 1967-ben született dráma kéziratának elektronikus változata, amely a szerző engedélyével készült. Ezt az elektronikus kiadást lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerző tulajdonában van.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Szereplők.....	4
I. kép	5
II. kép	10
III. kép.....	21

Szereplők

DON INIGÓ DE LOYOLA, Pampelona kapitánya

ANASZTÁZIA, idősebb nővér

PHILIPPE, francia őrmester

FRANCOIS, francia káplár

EGY FRANCIA HADNAGY (tiszt)

FERNANDEZ, hadnagy, Inigó barátja

PEDRILLÓ, katona, Fernandez kíséretében

EGY REJTÉLYES IDEGEN

HÁROM FIATALEMBER

KÉT KATONA

FIATALABB NŐVÉR (nővér)

NARRÁTOR

HANG, (Szent Sebestyén hangja)

Történik Spanyolországban, 1521- és 1522-ben.

I. kép

NARRÁTOR *(A sötét színpadi háttérből csak alakja világosodik meg; lehetőleg sötét ruhában, úgyhogy csak arca és kezei legyenek világosak; kezében pergamentekercs, erről olvas)*

Az Úr 1521. esztendejében, amikor V. Károly, Spanyolország királya a német-római császárság koronája után járt, Manrique, najarai herceg Pampelónába rendelte Inigó de Loyolát, hogy védelmezze annak erődítéseit a betörő francia seregek támadása ellen. Inigó reménytelen helyzetében is hősiesen tartotta a várost, harcra tüzelte a gyenge falak láttán elkedvetlenedett védőket, míg egy véres összecsapásnál ágyúgolyótól találva földre nem roskadt.

I. jelenet.

Szín: Várszoba, amelyet a rangosabb sebesültek számára rendeztek be. Anasztázia nővér foglalatostokodik a kötszerekkel. A kinyíló ajtón erősebben behallatszanak a kiáltások és az ágyuk dőrejei. Amikor a függöny megnyílik az alacsony ágyon [rekamiészerű] fekszik Inigó, sebesült lábát, melyen hevenyészett kötés van, a földre támasztja. – A nyitott ajtón át behallatszik a távozó két sebesültvivő katona hangja.

I. KATONA

Gyorsan nővér a doktorért. Inigó kapitányt hoztuk a déli bástyáról. Golyó találta a lábát.

INIGÓ *(Összeszorított fogakkal, fájdalomtól sápadtan utánuk szól)*
Siessetek... vissza!

II. KATONA

Megyünk, kapitány.

Kinn távolodó léptek

ANASZTÁZIA *(Besiet)*

Uram, Isten! Mi történt magával, Don Inigó?

Inigó szótlánul a lábára mutat

Azonnal hívom az orvost. Egy közemberrel van elfoglalva, aki dőfést kapott a vállába.

INIGÓ

Ne fáradjon, nővér. Megvárjuk, amíg ott végez. Csak aztán jelentse neki az új vendéget.

ANASZTÁZIA *(Megtekinti a durván körülkötött sebet)*

Szűzanyám, de hisz ez nagyon súlyos. Könnyen el is vérezhet, hiszen csak hirtelenjében kötötték be a sebet. Okvetlenül ide kell hívnom az orvost. Az előbb itt kötözött a folyósó végénél.

Kisiet

INIGÓ

Engem is a legrosszabbkor ért ez az átkozott ágyúgolyó! Micsoda kegyetlen játéka a sorsnak... A lábamat töri, ahelyett, hogy elkerülne,

Fanyar öngúnnyal

mint a kalandos széphistóriák lovagjait, vagy kioltaná az életemet... Így használhatatlan vagyok. Pedig minden idegszálammal harcolni szeretnék. Megmutatni a gőgös franciáknak, hogy a „pampelónai juhakol” is tartani tudja magát, ha akarja... Nélkülem már napokkal előbb feladta volna a várost és erődítéseit ez a számító Manuel Fereiras. A bőrét félti ő is, mint a tiszturak javarésze! Ezek azt hiszik, hogy elég pompázni a díszes egyenruhákban az udvari ünnepélyeken, amikor meg vért szagolnak, elhúzzák az orrukat! Hogy fontoskodtak tegnap is, hogy meggyőzzenek a védekezés kilátástalan voltáról, amit magam is tudok. De alkudozni, mielőtt harcoltunk, gyáván szabad elvonulást könyörögni, ez becstelenség lett volna! A király persze megértené, mert valóban csekélyszámú az őrizet és öregek, idejemúltak az erődítések. Nem csodálom, hogy kedvetlenek voltak a katonák. Mégis hallgattak a szavamra és ellenálltunk, mert tudtunk akarni! De most... Most mitévő legyek? Nem segíthetek már a védelemnél. Nem tarthatom a lelket tisztjeinkben. Manuel biztosan a legelső alkalommal tárgyalni kezd és feladja Pampelónát... Ha ugyan már ki nem tűzette a fehér zászlót.

ANASZTÁZIA *(Sietve, levegő után kapkodva)*

Inigó kapitány, az orvosnak nyoma veszett. A franciák már betörték a déli kaput. A mieink pedig, úgy hallom, megadták magukat Don Fereiras parancsára...

INIGÓ

Rettenetes! És én ölbetett kézzel nézem mindezt!

A nővér közben maga tesz új kötést a lábra

Uram-Isten! De megvertél! Kivetted kezemből a kardot. Összetöröd az álmaimat! Megkínzol és jobban meggyötörsz így minden testi fájdalomnál. De én nem hagyom annyiba a dolgot. Nekem katonának kell lennem. A véremben van a szolgálat és a harc. Ha ezt elveszítem, az életemet veszem el vele.

II. jelenet

Az ajtón két francia jön be: egy őrmester és egy káplár, látszik, hogy ittasak

ŐRMESTER *(Gáláns gesztussal gúnyosan meghajol Inigó előtt)*

Mélységes hódolatom, mon capitain *(mon kapitén)*. Hogy szolgálja becses egészsége? Van szerencsém tudatni önnel, hogy megérkeztünk.

Nevet

No mi az, megnémult kegyelmességed?

Kardjával arcátlanul megpöcköli Inigó mellén a gombot

Tán a nyelvét is golyó találta, uram?... Vagy nem tetszenek a korán jött vendégek?... Hát meddig akarta még tartani, mon amie, ezt a rozzant juhakolt, Pampelónát?

KÁPLÁR

Mi az he, még nem is fogadja köszöntésünket ez a gögös spanyol? No nézzük csak! Így tiszteli meg a győzteseket.

NŐVÉR (*Félve a falhoz húzódott eddig*)

De az Isten szerelmére, uraim, hagyják nyugodtan a kapitányt. Nagyon kérem önöket. Hiszen láthatják, hogy mennyi vért vesztett és milyen sápadt!

ŐRMESTER

Á, hát őrangyala is akad, szinyor kapitánó, ámbár kissé öreg!... Bizza csak ezt ránk, nővér. Ne féljen, nem esszük meg. Legfeljebb egy kicsit illendőségre tanítjuk...

INIGÓ

Menjen el, nővér. Hagyjon csak magunkra.

Nővér ijedten elmegy

INIGÓ

A foglyotok vagyok. Mit akartok?

ŐRMESTER

No végre, megszólalt a madárka... Hogy mit akarunk? Hallod, Francois?... Érdeklődni jöttünk hehehe... Gondoltuk, hogy kegyelmed, mint jó házigazda, félrerakta nekünk az aranyait, amelyeknek ezek után úgysem veheti hasznát. Világos? Hát lenne szíves elárulni a pénzecske rejték helyet, hogy kölcsönvehessük egy kis időre... No mi az, nem felelsz? Ide figyelj, ha szépszerével nem adod, kénytelének leszünk egy kis erőszakot alkalmazni és a kardunkkal csiklandozzuk meg a bordáidat!

INIGÓ (*Lesújtó tekintettel rájuk néz, kivesz a zsebéből néhány ezüstöt és eljűk dobja.*)

Tehát rabolni jöttetek. Itt van az összes pénzem. Összeszedhetitek.

A káplár utánuk kap, az Őrmester nem

ŐRMESTER

Micsoda?... Nem koldulni jöttünk mi, te haramiafajzat! A rongyos ezüstjeidet add a koldusoknak, vagy tedd az árvák perselyébe, hallod-e! Azt hiszed, te nyomorult, hogy az én szememet kiszúrhatod ezzel az alamizsnával? Hát Júdás vagyok én, hogy ezüstökkel akarsz kifizetni? Gyerünk elő az eldugott aranyakkal! Különben a szakáladdal kefélem ki a poros csizmámat!

INIGÓ

Ami pénzem volt, megkaptátok.

ŐRMESTER

Szóval makacskodsz?... Hát ide figyelj, te nevezetes lovag, te Don Mittudoménmicsoda, vedd tudomásul, hogy itt győztes áll szemben a legyőzöttel. Nem ismered a közmondást?

Vae victis – jaj a legyőzötteknek! Ha tovább makacskodsz, bizonyisten hamarosan megismerkedsz a tenyeremmel!

INIGÓ (*Nyugalmát veszve*)

A Pireneusok bora vette el az eszedet, te hízlalt mezei hörsög? Vagy a győzelem ment az agyadra?... A győztesnek elismerés járna a lovagiasság törvényei szerint de az ilyen szájaló részeg bitang, mint te, botot érdemel. Volna csak ép a lábam! A kardom végére tűznélék, ahogy boronatövis hegyére tűzik a kövér dongót a navarrai gyerekek!

KÁPLÁR (*A kimeredt szemű Őrmesterhez*)

Hallod, miket mond? Hallottad, hogy sértegeti a győzteseket?

ŐRMESTER (*Levegő után kapkodva*)

Micsoda? Vérszemet kaptál, kis spanyolom? Hát hogy mersz ilyen hangon beszélni velem?

Te... te... Fölaprítlak, mint a nyersrépát! Engem mersz sértegetni? Engem, Beauchantelle őrmestert?... No majd én megmutatom, hogy kivel mertél szájalni, hogy a farkasok ráganak meg... Francois, húzd ide a lábam elé hajánál fogva ezt a spanyol bitangot, hadd rúgjam szét a bordáját!

KÁPLÁR (*Kissé kijózanodva*)

De Philippe, az ördögbe is, ne bolonduljunk meg egészen. Ebből még baj lehet, látod, hogy sebesült. Könnyen lehet, hogy felelősségre vonnak majd bennünket.

ŐRMESTER (*Nekidühödve*)

Eredj a pokolba, gyáva fajánkó te is.

Félretolja

Majd én megtanítom tisztességre... Nesze!

Arcul vágja Inigót

Ebben a pillanatban nyílik az ajtó és egy francia tiszt lép be a szobába

TISZT

Mi történik itt, őrmester? Ön arcul ütötte Don Inigó kapitányt?

ŐRMESTER (*Kijózanodva*)

Igen, mert sértegetni merészelt. Megsértette bennem a győztes francia sereg altisztjét.

TISZT

Nem hiszem, hogy ok nélkül tette volna, ahogy önt ismerem. Ezt mindenesetre majd tisztázzuk. Addig is közlöm önökkel, hogy Flavigni Monterieu de Ruen herceg parancsára semmiféle bántalmazás nem érheti a spanyol foglyokat. Őexcellenciája tekintetben külön kiemelte Inigó de Loyola kapitányt, és elrendelte, hogy különös udvariassággal bánjunk vele, mert igazi hős módjára harcolt, és főleg mert példás lovagiassággal bánt a francia foglyokkal, köztük a herceg unokaöccsével...

Inigóhoz fordulva

Excusé, mon capitain! Bocsássa meg ezért a sajnálatos esetet. A háború, az háború. S az őrmesteremet nem szerzetesi iskolában oktatták. Biztosíthatom, hogy a herceg őexcellenciája személyesen fog önnek köszönetet mondani és példás elégtételt szolgáltat majd a sérelméért.

INIGÓ

Köszönöm, uram, az ön és a herceg jóindulatát. Ez igazán nemes lélekre vall és feledteti velem az iménti szégyenletes incidenst... Ami pedig ezeket illeti itt, kérem, vegye figyelembe őexcellenciája a herceg, hogy nem egészen beszámítható állapotban tették, amit tettek. A Pireneusok nehéz bora gyorsan hat. Ez enyhítő körülmény.

ŐRMESTER

A nagylelkűsége megszégyení, kapitány uram...

KÁPLÁR

Bocsásson meg. Valóban sokat ittunk.

Elmennek

TISZT

Indulhatunk, uraim... Ön pedig, kapitány, itt maradhat nyugodtan, ameddig szükséges és rendelkezhetik az orvosainkkal. Ha valamire szüksége van, kérem, üzenjen.

INIGÓ

Még egyszer köszönöm, uram.

A tiszt és a két katona elmegy

TISZT

Ezzel tartoztunk Önnek.

INIGÓ *(Keserűen felsóhajt)*

Sebesülten és megalázva, a franciák foglyaként, arcomon egy szennyes kéz ütésének nyomával fekszem itt. Az álmaim köddé foszlottak. Csupa homály vesz körül és keserűség. De valahol belül, a lelkem mélyén mégis valami vigasztalást érzek. Uram-Isten, én nem tudom mi ez, de olyan vagyok itt, ezen az ágyon, mint Saul a damaszkuszi országút porában...

II. kép

I. jelenet

NARRÁTOR

Az a menet, amely Inigót gyaloghinton Loyola várába szállította, halottasmenethez hasonlított. A kapitány komor volt és szótlan. Az álmaikat látta rombadőlni. Fönn a vár szobájában még egy kétségbeesett kísérletet tesz, hogy elűzze a „sánta lovag” rémképét. Rosszul összeforrt lábszárcsontját mégegyszer eltörette. A kívülállók számára mindez talán semmi egyéb, mint egy fakó arc, amely olyan, mint a száraz iszap; két vértelenre összepréselt ököl; az összeszorult fogak csikorgó nesze és sűrűn folydogáló hideg verejtékcseppek. De mit érezhetett Inigó, amikor a csontját fűrészelték? Maga akarta így. S az Isten kegyelmének ezzel a rettenetes akarattal kellett megküzdenie, Inigó fordulása mégis megtörtént. Azt mondják, olykor a sziklába vetett mag is kivirágzik...

Szín: Várszoba, amely szükség esetén helyettesíthető az első képben alkalmazott díszletekkel. Ebben az esetben némi átrendezés ajánlatos. Inigó bekötözött lábbal, már túl a halálveszélyen, nyugtalanul forgolódik ágyában. A falon, vagy a sarokban súlyok, a láb meghúzására. A szobában Anasztázia nővér tevékenykedik.

INIGÓ

Mondja, Anasztázia nővér, mióta fekszem már? Becsületemre, egészen belefáradok.

ANASZTÁZIA

Ó, még csak néhány hónapja.

INIGÓ

És árulja el végre, meddig szándékoznak még ebben a kellemes börtönben fogva tartani?

ANASZTÁZIA

Az a gyógyulásától függ, Don Inigó. De remélem engem nem tekint börtönőrnek?

INIGÓ

Bocsásson meg, nővér. Igazán nem így gondoltam. Maga annyit bajlódik itt velem, hogy meg sem tudom hálálni fáradozását. Igazán köszönöm, hogy elkísért ide, ebbe a hegyek közé rakott sasfészekbe.

ANASZTÁZIA

Ó, hát valakinek csak vállalkozni kellett az ön ápolására. Különben is ne felejtse el, Don Inigó, hogy én csak törlesztek ezzel, hisz oly nagy hálával tartozom édesapjának, amiért a családjunkon segített.

INIGÓ *(Nagyot sóhajt)*

Látja, nem tudom eléggé megköszönni a gondosságát, és mégis panaszkodom. Mondom, hogy halálra fáradok ebben a sok pihenésben. Lassan úgy érzem, hogy itt minden perc felér egy keserű örökkévalósággal. A pokol lehet ilyen kínokkal teli. Unatkozom. Unalmamban már ifjúkori kedvtelésemmel foglalkoztam. Képzelve, verseket írok!

ANASZTÁZIA

Azt magam is észrevettem, amikor a minap takarítottam az asztalon. Bele is olvastam egyikbe-másikba. Ugye nem veszi rossz néven öreg ápolónőjétől? Legyőzhetetlen az asszonyi kíváncsiság. Ebben még mi, apácák is Éva anyánkra ütöttünk. Bizony... A szerelmes szonettek Katerinája mögött az ifjú Katalin infánsnő rejtőzik, ha jól gyanítom.

INIGÓ

Csalhatatlanok a sejtelmei, nővér. Valóban ő. De ennek a szerelemnek mostmár vége. Végre erre is ráébredtem. Nem is írok róla többet, pedig reménytelenül szerettem.

ANASZTÁZIA

És vallásos poémákhoz nincs kedve, Don Inigó?

INIGÓ

Írtam egy szonettet az Egyház Sziklájáról.

ANASZTÁZIA (*Érdeklődve*)

Szent Péterről?

INIGÓ

Igen, de nem sikerült valami jól. Úgy látszik, kellő élmény nélkül nem lehet vallásos szonettet írni. Az élmény a vers tüze, lelke, amelynek erősnek kell lenni, hogy a vers kikíváncsozzék az emberből... Én azonban e tekintetben még nem vagyok elég erős, szoror Anasztázia. Így hát nem pályázom a poézis babéraitra. Érdesek már az én ujjaim a tollhoz.

Elgondolkodva

Bezzeg a katonaélet, az más. Ilyenkor szívet derítő borokat ittunk. Ha unalom fenyegetett, leültünk a fűre kártyázni, játékos kedvtelésből összemértük a pengéinket, vagy ha mód adódott, tettük a szépet a feketeszemű navarrai lányoknak, asszonyoknak; hőstetteinkről meséltünk... vagy mit tudom én... Egy katona mindig talál magának kedvérevaló foglalatosságot... De itt? Itt ha valami változatosságot akar az ember, legfeljebb befordul a falnak... Még örülnöm kell, hogy van valaki, akivel olykor elbeszélgethetek.

ANASZTÁZIA

Bizony a kórházi ágy és egy hosszadalmas betegség nem sok szórakozással kecsegtet, Don Inigó... Dehát, édes jó Istenem, nem élhetünk mindig kedvünk szerint. Kempis Tamás atyánk könyvében épp ma reggel olvastam: „Uram, Jézus, fölvettem kezedből a keresztet, viselem és hordozom mindhalálig, amint reám bocsátottad” Úgy bizony, Don Inigó, mindenkinek megvan a maga keresztje.

INIGÓ

Így van, tudom. De nekem az Úristen különösen nehéz keresztet adott.

ANASZTÁZIA

Hogy elfürészelték a lábszárcsontját? Jaj, tudom. Borzalmas lehetett, de kibírta. Borsószik a hátam, hacsak rá gondolok. De ne haragudjon, Don Inigó, maga akarta. Én hiába próbáltam lebeszélni.

INIGÓ

Nem arra gondolok, nővér, hanem az unalomra.

ANASZTÁZIA

Mondja, Inigó kapitány, maga nem találja különösnek, hogy olyan bámulatos lelki erővel el tudta viselni testi szenvedéseit, most meg elveszíti a türelmét, amikor az unalom kísértésével találkozik?

INIGÓ

Igaza van. Ez gyöngeség részemről. De higgye el, a csontjaim törését szívesebben viselem, mint ezt a tehetetlenséget, lelkemnek ezt a testnél is nagyobb kínszenvedését... Én megfulladok ebben a tehetetlenségben. Értse meg, ebbe előbb-utóbb belepusztulok.

ANASZTÁZIA *(Szánakozva)*

Igazán olyan szívesen segítenék önnek, csak tudnám mivel? Megértem a keserűségét, Don Inigó. Igazán megértem.

INIGÓ

Várjon csak, nővér! Most jut eszembe, hogy valami érdekes könyvet szerezhetne nekem, amivel elúzhethném unalmamat. Hogy eddig ilyesmire nem gondoltam... Tudja mit, fiatal koromban valósággal faltam a kalandos lovagregényeket. Szívesen kezembe vennék most is ilyesmit.

ANASZTÁZIA

Könyvet kell szereznem. Ez valóban jó gondolat. De lovagregényeket? Gondolja, Don Inigó, hogy az apácák föl vannak szerelve az efféle kalandos széphistóriákkal? A Szentírás, Krisztus követése, vagy a Szentek élete kéznél van. De lovagregények? Mégis megpróbálom. Hátha sikerül valamit találnom.

Elmegy

INIGÓ *(Elábrándozva)*

Igen, ifjúkoromban lelkesedtem a széphistóriáért. Magam is olyan szerettem volna lenni, mint például Don Alvaró, a fekete kastély grófja; ez a délceg rablólovag, aki úgy vágatott, mint a vihar; aki egyetlen pillantással meghódította a szép hölgyek szívét; száz számra párbajozott, és mindig ellenfele húzta a rövidebbet... Hej, bolondos ifjúság! Hogy kergettem az álmokat, a szép illúziókat, és íme ez lett belőle... Itt fekszem tehetetlenül, mint egy letaglózott állat. A fél lábam használni sem tudom, és hiába törettem el újra a rosszul összeforrt csontot, nem használt. A „sánta lovag” réme vissza-visszajár álmaimban. Ugyan ki veszi komolyan a bicegő, sántikáló katonát?... Vigasztaljatok hát, könyvek! A salamancai tudós dominikánus atyák mondták, hogy a lélek még csonka testben is olyan sokra képes. A képzelet talán valamelyest kárpótolhat a félbemaradt tettekért... Sovány vigasz, de nincs más választásom...

ANASZTÁZIA

Minden hiába, Don Inigó. Meg kell nyugodnia a Gondviselés akaratában.

Mosolyogva

Lovagregényeket ugyan nem találtam, de a Szentek élete épp kéznél volt. Ha nincs ellene kifogása?

INIGÓ

Szentek élete?

Kissé erőltetett udvariassággal

Hát... ha már más nem akadt... Nem való ugyan a magamfajta katonaeMBER kezébe, de elfogadom. Köszönöm a fáradozását, nővér.

ANASZTÁZIA

Ó, igazán nem került fáradságomba. Ez a könyv, mint említettem, nálunk mindig kéznél van... De nem is zavarom tovább, kapitány úr. Társalogjon egy kicsit mostmár a szentekkel. Meglátja, nem is olyan unalmasak, mint gondolná. Katonákat is talál köztük. Szent Sebestyént biztosan ismeri.

Mosolyogva elmegy

INIGÓ (*Fanyaron*)

Szentek élete?... Most aztán csöbörből vödörbe estem. Ráadásul még félre sem tehetem. Ez faragatlanság lenne részemről; lovagiatlan dolog; hálátlan visszautasítása egy szívességnek; egyenesen sértés. Aztán meg, amilyen buzgó lélek ez az Anasztázia nővér, még kitellik tőle, hogy a részletek után érdeklődik és kikérdez. Teszem azt,

Lapozgat és beleolvas

hogyan tetszett például Oszlopos Szent Simon élete. Vagy mi a véleményem Boldog Hildegundáról, aki mint látom egész életét vezeklésben töltötte, amihez nekem semmi kedvem... Végtére nem hazudhatom. Hajaj, kátyúba kerültél, Inigó! De várjunk csak. Van egy ötletem. Ez majdcsak kiségit a bajból. Minden lapot kinevezek egy ellenségnek, mondjuk franciának, akkor majdcsak győzni fogom lelkierővel. Ha elolvasok egy lapot, az annyi, mintha elfogtam volna egy ellenséges katonát, vagy átsegítettem volna az élet és halál határmesgyéjén. Tehát egy lap egy halál... Rajta Inigó, kezdheted!

Inigó olvasásba merül. Amikor Szent Sebestyénhez ér, leejti a könyvet, és elalszik. Az álomban megjelenik előtte Szent Sebestyén, de talán még megfelelőbb, ha csak a hangját hallja. Éles kék fény világítja meg Inigót a leereszkedő sötétben, s ő közben mint a holdkóros, becsukott szemmel felül az ágyban

HANG (*Sejtelmesen, de egyszerűen*)

Inigó!

INIGÓ

Ki szólít?

HANG

Inigó, hallasz engem?

INIGÓ

Különös a hangod. Mintha a tengerek mélyéből, vagy a hegytetőkről jönne... Álmodom talán?

HANG

Az álmok nem egyformák, Inigó. Vannak zavaros, kusza, semmitmondó álmokképek, a képzelet oktalan játéka. De vannak másfajta álmok is. Ó, az álom lehet híd is; lebegő híd, amely összeköt Istennel.

INIGÓ

Honnan tudjam, hogy nem közönséges álom, amit látok?

HANG

Inigó, a mindennapok álmait elfelejtetted, de erre emlékezni fogsz mindörökre.

INIGÓ

Sejthetem-e én, hogy nem a Gonoszlélek üz tréfát velem?

HANG

Gyümölcsseiről ismered meg a fát, Inigó. Vajon szednek-e a kórokról szőlőt?

INIGÓ

Mondd meg hát, ki vagy, aki szólítasz?

HANG

Sebestyén vagyok, Diokleciánus hajdani testőrtisztje, katona, mint te. Előtted a könyv. Lapjairól megismerhetsz majd engem.

INIGÓ

Miért szólsz énhozzám?

HANG

Az Úr kiválasztott téged seregébe.

INIGÓ

Roncsolt lábammal tehetek-e én valamit?

HANG

Jobb neked féllábbal az üdvösségbe jutni, mint kettővel a kárhozatra.

INIGÓ

Erőtlen vagyok én az Úr szolgálatára.

HANG

Isten lesz a te erőd. Akarsz hát az Úr katonája lenni?

INIGÓ

Teljesedjék be rajtam az ő akarata.

HANG

Akkor hát vedd magadra a lélek fegyvereit. Csatold föl a tisztesség övét, vedd a hit pajzsát, oltsd magadra az igazság páncélját és az üdvösség sisakját, hogy a jó harcot megharcolhasd. – Temesd el végre csalfa álmaidat, Inigó. Szeresd, akard a valóságot, az igazit, az egyetlen, a soha el nem múlt. Szolgáld ezután az örökélet Királyát!... Akarod-e mindezt?

INIGÓ

Akarom... akarom...

Hirtelen fölriad és körültekint, majd arca földerül és újra kimondja:

akarom!

A háttérben a kórus halkán énekl: Ubi charitas et amor...

II. jelenet

A szoba ünnepélyes fényben. Inigó a Szentek életének olvasásába merül.

ANASZTÁZIA *(Belép az ajtón)*

Bocsásson meg, Don Inigó, hogy megzavarom. Lentről lódobogást hallottam. Úgy látszik látogatói jönnek.

INIGÓ

Köszönöm.

Leteszi a könyvet

ANASZTÁZIA

De mondja az Isten szerelmére, mi történt magával az utóbbi napokban? Három nap óta olyan, mintha kicserélték volna. Úgy olvassa a Szentek életét is, mint aki szerzetesnek készül. Egyetlen panaszt nem hallok az unalomról és minden úgy megcsendesedett maga körül, Don Inigó. Csak nem esett vissza a betegségébe?

INIGÓ *(Mosolyogva int a fejével)*

Nem, nővér. Ettől ne féljen. Sőt, úgy hiszem, csak most kezdek egészséges lenni. Valóban úgy érzem magam, mint akit kicseréltek... De ügyeljen, hogy a vendégeim ide találjanak.

ANASZTÁZIA

Jaj, Szűzanyám, sietek.

Kimegy

Az ajtó hamarosan kinyílik és két katona jön be: egy hadnagy és egy közember, Fernandez és Pedrilló

FERNANDEZ

Üdv az épségben lévőknek! Hurrá, Inigó!

Megölelik egymást

INIGÓ

Isten hozott benneteket, barátaim!

Pedrillóval kezet fog

Hát ti, hogy kerültök ide?

FERNANDEZ

Négy lábon jöttünk, kapitány. – Megkötötte a lovakat, Pedrilló? Nem a kórházi élet csábítása hozott ide bennünket, nehogy azt hidd. Egyedül a te kedvedért jöttünk, Inigó.

INIGÓ

Az én kedvemért?

FERNANDEZ

Úgy van. És elviszünk innen, ha a világ összes felcserei jönnek védelmedre, akkor is! A legények várnak. Hiányzol közülünk. Valahogy félbemaradtnak érezzük magunkat nélküled. Hallottuk, hogy már lábadozol. Gondoltam eljövünk érted... Mi az, nem örülsz? Mintha gondolkoznál... Ej, de megváltoztál, kapitány!

INIGÓ

Ne beszéljünk erről, barátaim... Ne gyötörjetelek...

FERNANDEZ

Csak nem azért keseredtél el, mert a ballábad valamicskével rövidebb a másiknál? Téged fél lábbal is magunkkal vinnénk, Inigó!

INIGÓ

Nem. Nem ez a baj... De beszéljetelek inkább magatokról, Fernandez, üljetelek már le és meséljetelek. Ahogy téged ismerlek, derék hadnagyom, úgy látszik ez idő alatt sem kerülted a kalandos utakat.

FERNANDEZ

Hát ami azt illeti, bizony kirúgtunk a hámból egyszer-másszor. Jobban, mint amikor köztünk voltál. A te jelenléted – most érzem igazán – tulajdonképpen mindig fékezte a mi csikólkodó, szertelén kedvünket. Ha te ott vagy, biztosan nem esett volna meg az a csúnya história sem, ott Salamancában...

Derűsen, tréfálkozva

Az történt ugyanis, hogy betörtünk néhányan Albareda kanonok pincéjébe. Olyan bora volt az öregnek, mint a frissen ömlő bikavér. Mintha tüzet nyelt volna az ember, amikor megkóstolta. Igaz Pedrilló?

Pedrilló int és derül

Az öreget pedig ette a méreg. Fordult az fűhöz-fához. Fenyegetőzött börtönnel, ígért bitófát, de a dolog mégis szépen elsimult. Aránylag olcsón megúsztuk. Tudtam én azt, hogy ilyen viharos időkben fontosabb a katona, mint a pap. Mert most Spanyolországot fenyegeti veszedelem. A lelkünk üdvössége meg ráér még. Igaz Pedrilló?

Kacag

Szóval mondom, ezt megúsztuk a fegyvertársakkal... Hanem a beredai táborozáskor veszedelmesebb kalandom volt. Tudod, egy szép kasztíliai lányon összemarakodtunk egyik ellenszenves tisztársammal, Juanítóval. Félelmetes párbajozó hírében állt. Majdnem biztosra vettem, hogy ottmaradok. Egy lukas rézpezetát nem adtak volna a bőrömért. Az erdő tisztásán találkoztunk, és láttam, hogy kissé ittas. Szerencsém volt, mert remegett a keze... Különben én hagyom ott a fogam.

INIGÓ *(Sajnálva)*

Meghalt?

FERNANDEZ

Nem, csak sebet kapott. Eléggé súlyos, de kiheveri. Sajnáltam, dehát a becsület, az becsület... hisz tudod... Meg aztán

Nevet

az a szenyorita megérte a kockázatot. – De ne szaporítsuk a szót. Drága az időnk. Tehát a foglyunk vagy, kapitány. Mert te fél lábbal is többet érsz, mint más közönséges halandó kettővel. Nem igaz, Pedrilló?

PEDRILLÓ

Úgy bizony! Eltaláltad!

INIGÓ *(Kissé fájó mosollyal)*

Megálljatok csak. Hát meg se várjatok a válaszom?

FERNANDEZ

Ne bolondozz! Tán csak nem akard azt mondani, hogy nem jössz velünk vissza a tábori életbe? Ha most nem, majd később.

INIGÓ

Ha már ennyire erőlködtök, meg kell mondanom a választ nyíltan. Tényleg nem mehetek veletek, Fiúk! Sem most, sem később.

FERNANDEZ *(Elhűlve)*

Dehát mi ütött beléd?

INIGÓ

Arról jobb, ha hallgatok. Ne is vedd rossz néven.

FERNANDEZ

Hm, most aztán gondolkoznom kell, pedig az nem kenyerem... Pedrilló, figyelj csak ide. Mi történhetik azzal a katonával, akinek egyszerre elmegy a kedve a tábori gyöngyélettől? No, jól forgasd az eszedet!

PEDRILLÓ

Már tisztesség adassák, de annak vagy elhomályosodott az értelme, vagy pedig Ámor nyila találta szívéen, de alaposan.

FERNANDEZ (*Földerülve*)

Aranyat ér az eszed, Pedrilló. Igazad van. Marsnak egyetlen komoly vetélytársa van:

Vénusz... Eltaláltuk, kapitány? – No valld csak be, annyira elerőtlenedtél ezen a kórházi ágyon, hogy valamelyik hölglátogatód igézetes mosolyával levett a lábadról. Csak nem Katerina, a király udvarhölgye járt itt? Az ilyen édes ellenféllel szemben könnyen vesztes marad az ember, belátom. Eszerint megígérted volna, hogy ha a bájos kisasszony neked adja a kezét, te viszonzásul szögére akasztod a kardodat? Ugye így van? Ne is tagadd!

INIGÓ (*Komolyan*)

Nem barátaim. Különösnek hangzik talán előttem, de van valami, ami erősebb Marsnál és erősebb Vénusznál.

FERNANDEZ

Micsoda?

INIGÓ

Az Úristen és az ő kegyelme. Én már fogoly vagyok, Fernandez. Eltéphetetlenül és örökre. Isten kezébe tettem le az életemet.

FERNANDEZ (*Elkomolyodva*)

Ne beszélj. Hát ez aztán a meglepetés. Mindenre gondoltam, csak erre nem. Tán csak nem pap akarsz lenni? – Alig akarok hinni a fülemnek, olyan különös dolgokat mondasz.

INIGÓ

A szerzetesi életre gondoltam. Eddig a lovagi élet alma tartott fogva. Most felismertem, hogy mennyivel nagyobbak Isten szentjei a lovagregények képzeletformálta álhőseinél. Jobb nekem sántán az igaz úton járni, mint ép lábakkal letérni az útról, a mocsarak felé. Szent Ágoston szavai nagyon megragadtak bennem. „Grandes passus extra viam”.

FERNANDEZ

Mégis mondd, hogyan jutottál erre a váratlan elhatározásra?

INIGÓ

Hidd el, magam sem tudom egészen. Amit meg tudok, az – ne vegyétek bizalmatlanságnak – maradjon az én titkom. Úgysem értenétek meg, Barátaim, az Istennek néha vannak olyan sakkhúzásai, amit az ember meg nem ért...

FERNANDEZ

Dehát akkor... akkor nem leszel többé katona? Inigó, el se tudlak képzelni másképp!

INIGÓ

De az maradok barátom: katona mindhalálíg. A kardomnak ugyan búcsút mondok hamarosan és az egyenruhámtól is megválok, hogy másikat öltsek magamra. Más kardot és más egyenruhát. De a szívemet, a katonaszívemet nem cserélhetem ki, Fernandez. Ezzel lépek szerzetesként Isten szolgálatába.

FERNANDEZ

Dehát hogy akarsz katona lenni hadsereg nélkül?

INIGÓ

Más seregek is vannak, Fernandez.

FERNANDEZ

És mi lesz a rangoddal?

INIGÓ

Az én Királyom majd gondoskodik róla, ha méltónak talál rá. Az ő seregében szívesen leszek közkatona. De ha ő úgy akarja, akár generális... Ismeretlen erő ragadott ki közületek és vállamra tette igáját. És ha egyszer az Úristen valakire ráteszi kezét, nehéz onnan a szabadulás. Pál apostolnál olvastam éppen, tanultad a latint: „Durum est tibi contra stimulum calcitrare...”

FERNANDEZ

A hírneveddel mi lesz, Inigó?

INIGÓ

Eddig a magam és Spanyolország királyának dicsőségéért harcoltam. Ezután Isten dicsőségét akarom szolgálni.

FERNANDEZ

Akkor hát hiába várnak a katonák?

INIGÓ

Hiába.

FERNANDEZ

Ez az utolsó szavad?

INIGÓ

A legutolsó.

FERNANDEZ *(Sóhajt, elkomolyodva)*

Így hát... kettéágazott az utunk, Inigó. Sajnálom, hogy nem tarthatsz velünk, de megértelek. Sokat veszítettünk benned, kapitány. Neked mindig helyén volt a fejed és a szíved. Tudtál parancsolni és tudtál engedelmeskedni. Egyszerre szenvedélyes voltál, mint a lobogó tűz és higgadt, mint a lassú patakok vize... Sokat veszítünk benned, de az Isten ügye sokat fog nyerni Általad... Igen. Mostmár nem is próbállak lebeszélni. Ismerem hajthatatlan akaratodat. És mostmár nem is állok előtted olyan idegenül. Inigó, én kezdelek megérteni. Valami megvilágosodik előttem... Hiszen mindig volt benned valami titok, amit mi nem értettünk... Emlékszel a najarai esetre? A király téged bízott meg, hogy vezesd a föllázadó város ellen a büntető csapatokat. Te voltál a parancsnok. Téged illetett a legbővebb jutalom. Rendelet volt a kötelező szabad prédálásra. S te egy ujjal nem nyúltál semmihez. Azt mondtad: nem kell, mert könny és vér tapad hozzá... Vagy emlékezz csak, azzal a pipogya udvari tisztartóval kellett volna párbajoznod, aki súlyosan megsértett. Megbocsátottál neki, amikor sajnálatát fejezte ki előtted, ahelyett, hogy fölszeletelted volna a képét, hogy megemlegesse. Nagylelkű voltál. Igen, most döbbenek

csak rá. Valahogy más voltál, mint mi. Emberként is különb nálunk. Mostmár így sok mindent megértetek... De megbocsáss, az időnk sürget. Pedrilló, kösd el a lovakat.

Szomorúan kissé

Így hát az egyik nyereg üresen marad. Búcsúznunk kell, Inigó. Ne feledkezz meg rólunk. Lehet, hogy idelent már nem is találkozunk többé... Ki tudja... Különös az élet... Most hirtelen sok mindent én is másképp látok... Úgy érzem, te a jobbik részt választottad... A te utad fölfelé megy, Inigó. Egyre följebb és följebb. Talán nagyon magasra. De azért maradj ezentúl is jóbarátunk. S gondolj ránk néha, ahogyan mi sem feledkezünk meg rólad. mert vannak emberek, akiket egyszerűen nem lehet elfelejteni.

INIGÓ

Köszönöm a barátságokat, a bajtársi hűségeteket. Megőrizlek benneteket a szívemben ezután is... Búcsúzzunk hát el, barátaim. Nekem is nehezek ezek a percek. Nehezebbek, mint gondolnátok.

FERNANDEZ

Ég veled, kapitány!

INIGÓ

Isten veletek, Fernandez!... Köszöntsд nevemben a katonákat, tisztársaimat... Mind, akiket ismertem... Mind, akikkel együtt szolgáltam...

Azok kifelé mennek

... Mindegyiket... Isten veletek, barátaim. Isten veletek!

Inigó először mereven maga elé néz, de utána hirtelen szeméihez kapja jobb karját, és eltakarja könnyeit. Az utolsó mondatoknál erősödő zenei aláfestés, esetleg a Faust katonakórusából

III. kép

A szín a montserrati hegyre vezető út és környéke. Hegyek, fák, bokrok. 1522 tavasza.

I. jelenet

NARRÁTOR *(A sötét háttérből éles kék fényben sejtelmesen bontakozik ki alakja a papírtekerccsel)*

A montserrati zarándokot egy esztendő választja el csupán a pampelónai hőstől, de a két jellemet egy örökkévalóság. Ekkora változások nem mennek végbe zavartalanul. A büszkeség nem változik egyetlen intésre alázattá. Az életrajzok szerint volt egy rejtélyes, elvetemült ember, aki ebben az időben föl-föltűnt Inigó körül, és úgy tapadt hozzá, mint valami szennyes árnyék. Mindent megtett, hogy kihozza őt a sodrából és fölkarvarja nyugalmát; mindent elkövetett, hogy tettelességre bírja. Azt mondják, hogy az ördög szimatot kapott, és nem vette jónéven, hogy ami Luther Mártonban megronttatott, az Loyolai Ignácban újra fölépüljön...

Az út mentén három fiatalember beszélget, akik észreveszik a szegényes zarándokruhában közeledő Inigót

I. FIATALEMBER *(Hangosan nevetve)*

Haha... Nézzetek csak oda! Ki az a bolond, aki kezében hozza azt a pompás öltözetet. Valami rangos tiszté lehetett, miközben rajta kopott zarándokruhát látok.

II. FIATALEMBER

Kard is van nála. Furcsa egy teremtmény. Magam is kételkedem a józan eszében. Különös szerzet, annyi bizonyos. Talán megkötyagosodott?

III. FIATALEMBER *(Óvatosan)*

Nem valami álöltözetben sündörgő haramia? Gyanús nekem ez az alak, akárki akár mit mond... Jó lesz vigyázni, nehogy meghallja. Az ilyennel nem jó kikezdeni. Apám mesélt nekem egyet-mást az effélékről. Legjobb lenne elhúzódnia a fák mögé. Onnan kileshetjük.

I. FIATALEMBER

Ugyan, te nagy hős, ilyen gyáva lettél? Összehorpadsz, akár a pléhsisak? Bezzeg a Simonettád ablaka alatt megjátszod a rettenthetetlen lovagot. Olyan kevélyen járkálsz cifra öltözetedben, mint aki karót nyelt. Most meg inadba szállt a bátorság? Mi hárman vagyunk ám, ő meg csak egymaga. Nem látod? Aztán meg mire való ez a finom pengéjű tőr az oldaladon? Tán a fogadat piszkálsz vele?

III. FIATALEMBER *(Bosszúsan)*

Hagyj békén már, Frederico. Nem állhatom az örökös gúnyolódásodat. Én olaszhonból jöttem. Tehetek én arról, hogy Simonetta szívesebben hallgatja, az én gitározásomat, mint a te szerelmes sóhajtozásaidat?

I. FIATALEMBER

Igen, mert az én apám csak egy elszegényedett nemes, a Tied meg gazdag itáliai kereskedő.

II. FIATALEMBER

Hallgassatok már.

Súgva

Figyeljétek csak! A mi emberünk éppen errefelé tart. És biceg. Kár volt úgy megriadni tőle. Szegény zarándoknak látszik. Ájtatos ember ez, nézzétek meg a tartását.

I. FIATALEMBER

Csak tudnám, hová viszi azt a pompás ruhát, meg a kardot?

II. FIATALEMBER

Barátom, fönt a kegykép körül furcsa ékességekkel vannak a falak beborítva. Emlékezz, Frederico, a mankókra, az arany karperecekre, a drága fülbevalókra, amit rangos hölgyek tettek a montserrati Boldogasszony lábai elé. Egy díszes veretű sisakot is láttam ott a múltkor. Ki tudja, hátha ez is ilyesmiben töri a fejét. Én ugyan kétszer is meggondolnám a dolgot az ő helyében, ámbár magam is nagy tisztelője vagyok a Madonnának.

III. FIATALEMBER

Várjatok csak. Mégsincs egyedül. Valaki követi. Micsoda sötét pofája van. Mintha maga az ördög volna. Ezzel se szeretnék éjszaka valami szűk utcában találkozni.

II. FIATALEMBER

Én is azt mondom, ne leskelődjünk itt. Ha valami lesz közöttük, még majd minket fognak gyanúba.

I. FIATALEMBER

Jó, hát gyerünk.

II. ÉS III. FIATALEMBER

Menjünk.

Elsietnek

II. jelenet

Inigó jön az úton, majd a színen leül pihenni egy útszéli fatönkre. Szegényes zarándokruhája szakadozott. Kezében a kard és díszes egyenruhája. A másik oldalról kevéssel utána, hogy leült, megjelenik a rejtélyes idegen. Rosszarcú, különös alak. Fekete kesztyűt visel és kardja van.

REJTÉLYES IDEGEN

Üdvözlégy Loyolai! De nagyon siettél. Micsoda véletlen, hogy újra találkozunk ezen az úton.

INIGÓ (Meglépetten fölnéz)

Véletlen? Még nem vettem észre, hogy te valamit is véletlenül tettél volna. Hát megint itt vagy. Miben mesterkedsz?

REJTÉLYES IDEGEN

Küldetésben járok.

INIGÓ

Szóval még nem volt elég a kísérletezésből?

REJTÉLYES IDEGEN

Elég?

Gúnyosan nevet

A tűz sohasem mondja: elég. A láng szikrázni akar – érted? –: gyújtani, lobogni, sisteregni.

INIGÓ

És kormolni, hamuvá égetni. Nem mindenkin fog a te kormoló lángod.

REJTÉLYES IDEGEN

Nem mindig sikerül, ami akarok.

INIGÓ

Ki vagy te tulajdonképpen? És mit akarsz tőlem?

REJTÉLYES IDEGEN

Hogy ki vagyok és mit akarok tőled?...

Rejtélyesen, gúnyosan nevet

Ide figyelj, Loyolai. Én régóta ismerlek téged. Még apród voltál Juan Velasquez, udvari főkincstáros udvarában, amikor fölfigyeltem rád. Magam is ott tartózkodtam akkor. Mint 14 éves fiú is büszke voltál, eszes, ügyes és szép. Szerettem volna, ha barátságot kötsz velem. Be akartalak avatni a terveimbe. A titkaimba. Egyszer találkoztunk is. Gondolkozz csak! Borró grófnak az udvari estély alkalmával elveszett az erszénye. Én tudtam, hol esett ki, és tudtam, hogy tele van arannyal, de nem mehettem utána feltűnés nélkül. Te bejáratos voltál a belső szobákba is. Téged küldtelek be. Azt mondtam, csak egy a kikötésem: felezzünk! Te nem szóltál semmit. Bementél a szobába, megkerested és – visszavitted a grófnak... Örült! – sziszegtem akkor feléd, te pedig megfenyegettél. Elszibbadva, kábultan az aranyak ragyogásától és a váratlan kudarcától, kisompolyogtam. Ezért a kudarcért még megfizetek neked, lihegtem ... Emlékszel?

INIGÓ

Valami dereng bennem, de az arcod nem jut eszembe.

REJTÉLYES IDEGEN

Aztán ott volt a másik kínálkozó alkalom a navarrai alkirály udvarában, az infánsnő bájos, ifjú komornája, Sancia. Tizennyolc éves voltál, Loyolai! Tudtam, hogy nem savó folyik az ereidben. Tizennyolc éves voltál, művelt, jóképű fiatal lovag, aki kitűnt ügyességével az udvari játékokon, első a lovaglásban és a kardforgatásban, akire már fölfigyeltek az asszonyok. Odasúgtam neked, amikor Sancia csipkés selyem ruhájában elsuhogott melletted és rád mosolygott: Csak a kezed kell kinyújtanod érte és a tiéd lehet. Persze nem örökbe. S ha már téged nem érdekel, másnak adod... Tudod mit csináltál, te esztelen bolond? Képeembe vágta a kesztyűdet, és amikor párbajra került a sor, belekaszáltál a

pofámba! Elég csúf voltam anélkül is. Te még jobban elrútítottál. Nézd meg csak jól ezeket a forradásokat itt a képemen! Emlékszel?

INIGÓ

A történeteket nem felejtettem el, de nem emlékszem az arcodra.

REJTÉLYES IDEGEN *(Fölnevet)*

Megváltottam, mi?... És a salamancai zugos utcán, amikor néhány suhancsal elálltuk egy pap útját? Jut eszedbe? Tudod, nem szeretem a papokat, és irtózom a szenteltvíztől... Alkonyodott már, az utcák néptelenek voltak, és a jámbor atya beteghez sietett. Megállj szentatyám, – kiáltottam oda neki, miközben intettem a suhancoknak. Körülfogtuk és én tudtára adtam, hogy addig egy lépéssel se mehet tovább, amíg át nem ugorja a botot, amit akadályul elébe tettünk

Mímeli a jelenetet

Elsápadt, de átugrotta. Mi meg röhögtünk. Már a második akadályra emeltem a botot, mostmár magasabbra, amikor a pap segélykérően körülnézett. Te épp akkor tűntél fel a közelben és kardodat kirántva azonnal közénk rontottál. Szétfutottunk. De a kardod lapját még most is őrzi a hátam, hogy a mennykő csapjon beléd! Megmutassam?

INIGÓ

Hagyd csak! Az esetre emlékszem, de az arcod valahogy más volt.

REJTÉLYES IDEGEN

Szóval csak néhány hónap óta emlékszel a képemre, mi? Amikor ott a kórházban a betegek ápolásánál segítettél, mint aki különb dolgot nem talál, őgróf és nagyreményű katonatiszt léte. Én is ott voltam a betegek között, ugye? Úgy káromkodtam fájdalommban, akár a záporosó. Te meg odajöttél, hogy megvigasztalj. Odajöttél az ágyamhoz, mint valami szent. Csak ez hiányzott még nekem. Emlékszel ugye, hogy mit csináltam? Az arcodba köptem. Letörölted és nem szóltál. Amikor kötöttél, belerúgtam a kezébe. Bitang gazembernek neveztelek, csakhogy kihozzalak a sodrodból. Hogy ne lássam már a nyugalmat, míg én kívül-belül sötét és szennyes vagyok, s mint a veszett kutya üvölteni szeretnék mérgemben, gyűlöletemben és keserűségemben!...

Elcsendesedve, de fojtott gyűlölettel

Agyamra ment a türelmed. Késsel szurdalt a jószágod, mert eszembe juttatta, hogy én elvesztettem azt, amit te megtaláltál... Amikor lábadoztam, mindig téged kerestelek. Nem nyugodtam bele a kudarcomba. Örültem is egyrészt, hogy ilyen környezetben látlak viszont. Csak kóstold meg – gondoltam magamban – a kórházak szennyét, mocskát! Csak merülj bele te is abba a testi, lelki leprába, ami a kórházakat megtölti. De hirtelen belém nyilallt a fölismerés, amely még jobban fölingerelt. Rájöttem, hogy te itt a szennyben is olyan vagy, mint a liliumok a mocsár közepén. A tiszta, a jó, a különb, akivel én hiába kísérletezem, hogy csak egy kicsit is hasonlítson hozzám...

Szünetet tart, átalakulást színelve

Elvesztettem a fejemet, belátom. A te értékeidet meg kell becsülni. Megbántam, hogy így félreértettelek. Most mindenre kész vagyok érted. Nem fogod megbánni, ha mi ketten jóban leszünk!

Bizalmaskodva

Nekem hatalmam van a világban, Loyolai. És tőled semmit nem sajnálnék. Benned van fantázia. Pénzed lesz, ne félj, amennyi kell! Hatalmat adok! Megnyitom előtted az asszonyok karjait!

INIGÓ

Úgy... Most már megismerlek. Már tudom, kinek vagy a követe. Most már értem, hogy az arcod folyton változik, de a lényed, mindig ugyanaz. Mi ketten egészen más zászló alá tartozunk. Eredj az utamból!

REJTÉLYES IDEGEN (*Dühösen*)

Micsoda? Elküldenél? Nem. Most leszámolok veled! Végre kard van a kezében újra. Régóta várok erre a találkozásra. Most megvívunk egymással. Ha visszautasítod, gyalázatos vagy, becstelen, megvetésre méltó. Majd gondoskodom róla, hogy megtudja mindenki! Ha lovagi becsületedből még maradt egy szemernyi, akkor fölveszed a kesztyűm. Nos, itt van, védj magad!

Elébe dobja fekete kesztyűjét. Vívóállás

INIGÓ (*Lassan rálép az eléje dobott kesztyűre és az idegen szeme közé néz*)

A mi harcunknak már vége, tudod jól. A mi párbajunkat nem karddal vívják. S ez a párbaj eldőlt. Neked már nincs hatalmad énfölöttem. Eredj hát az utamból!

REJTÉLYES IDEGEN (*Visszahúzódva*)

Hát jó. Elmegyek. Győztél...

Fojtott gyűlölettel és fenyegetéssel

De találkozunk még Inigó de Loyola!

Elkotródik

INIGÓ (*Fáradtan leül újra a fatönkre, nagyot sóhajt és aztán föltekint*)

Köszönöm Uram, Istenem... Micsoda kő esett le a szívemről.

Lassan földerülve

Milyen jól esik ez a csend. A montserrati erdők csendje. Mennyire más lett minden körülöttem. Most érzem igazán teljesen, egy esztendő belső vívódása után.

Föláll

Milyen könnyű lettem! Milyen tiszta kék fölöttem az égboltozat! Mennyire frissek és zöldek a fák, meg a bokrok! Más tavasz ez, mint egy esztendővel ezelőtt... Ó, Szűzanyám, de könnyű lesz mostmár eléd tennem a kardomat, meg az egyenruhámat. Odateszem, – ha

fölérek –, a mankók meg az arany-ezüst ékességek mellé. Vigyázz majd rá. Egyszer-egyszer eljövök még, hogy újra láthassam őket a lábaidnál. Neked adom bennük a múltamat. Neked adom általuk ifjúságom álmait... Ó, áldott könnyűség! Ó, mindeneket átjáró ragyogás!... És neked, Uram, önmagam hozom. Ezentúl te rendelkez vellem. Fogadd el sokáig ellenálló, konok akaratomat, értelmemet, vágyaimat; mindent, amit bennem használni tudsz. Fogadj el mindent a te nagyobb dicsőségedre! „SUSCIPE DOMINE, UNIVERSAM LIBERTATEM MEAM”.

A háttérből egyre erősödő kórus énekli a Suscipe Domine-t

Függöny